

paa Lærere, der ere fast ansatte ved de offentlige Skoler; jeg ønskede nemlig gerne, at disse Rejseunderstøttelser ogsaa kunde tilstaaes Lærere og Lærereinder ved de private Almueskoler, hvoraf der jo er et ikke ringe Antal her i Landet, de saakaldte Frikoler. Saa vidt mig bekendt tildeles Understøttelserne ikke blot til Lærere ved Almueskolen, men ogsaa til Lærere ved Realskolerne og nu ogsaa til Højskolelærere, saa jeg finder ikke, der er noget ubilligt og urimeligt deri, men at det godt kan forenes med Hensigten med Understøttelsen, at Bevillingen ogsaa kan betragtes som givet til Lærere ved de private Almueskoler, men jeg tror, det vilde have sin Betydning, hvis den højtærede Minister vilde udtale sig derom, da der herfor er nogen Tvivl om, hvorvidt der er Udgang for de nævnte Lærere til at søge Del i disse Rejsestipendier.

Da jeg har Ordet, vilde jeg gerne gøre et Par Bemærkninger med Hensyn til Spørgsmaalet om Understøttelse til Realskolerne. Det ærede Medlem for Præsto Amts 1ste Valgkreds (S. Scavenius) dvælede jo længe ved dette Spørgsmaal, og det ærede Medlem roste sig af, at det var ham, der som Minister havde givet Realskoleundervisningen det stærke Stød fremad, som denne Bevægelse snægtelig har faaet, og navnlig derved, at han har udvirket en Egl. Anordning i Begyndelsen af Fjærerne, hvorefter den saakaldte lille Præliminæksamen blev ophævet og Forderingerne til den udvidede Præliminæksamen stærpedes en Del. Det er jo ganske rigtigt, at Realskolebevægelsen har faaet et meget stærkt Stød fremad i de senere Aar, jeg skal saaledes oplyse, at indtil 1885 fandtes der her i Landet kun 37 Realskoler, der havde Dimissionsret, men Antallet er i de 7 Aar, der ere gaaede siden, steget med ikke mindre end 51, saaledes at der nu findes ca. 88 Realskoler her i Landet, der have Dimissionsret, men ved Siden deraf findes der jo adskillige Realskoler, der ikke have en saadan Ret, men disse Skoler faa ligeledes Statsunderstøttelse. Jeg har hidtil levet i den Formening, at den Tilsynsmand, der er bestiftet til paa Statens Vegne at kontrolere Realskolerne, ogsaa førte Tilsyn med de Skoler, der ikke have Dimissionsret, men efter hvad der er mig meddelt, og jeg har ingen Grund til at tvivle om Rigtigheden deraf, har han ikke en saadan Forpligtelse. Der findes altsaa Realskoler her i Landet, der modtage Understøttelse af Statskassen, uden at der føres noget Tilsyn med dem fra Regeringens Side, og det finder jeg er urigtigt. Det er ogsaa meddelt mig, at man nu

er kommen saa vidt, at der skal findes en Realskolebestyrer, der har ikke blot en, men flere Realskoler, fordi det, om jeg saa maa sige, lønner sig at drive en gros Forretning dermed. Aldgangen til at faa Statsunderstøttelse til disse Skoler har jo været saa saare let, og saa kunne adskillige have ladet sig friste til at oprette saadanne Skoler og søge den betydelige Understøttelse, de da kunne faa af Staten. Det glæder mig derfor, at Finansudvalget er enig i, at der bør standses lidt med disse Bevillinger, ligesom det i høj Grad glæder mig, at ogsaa den højtærede Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet har taget dette Spørgsmaal under nærmere Overvejelse og er enig i, at det er rigtigt at fastsætte mere bindende og bestemte Regler for den Understøttelse, der tildeles disse Skoler, end Tilfældet hidtil har været. Det ærede Medlem for Præsto Amts 1ste Valgkreds (S. Scavenius) mente jo, at det i det hele maatte siges, at være noget godt og stort, der er udrettet ved de mange Realskoler, der ere voksende op her i Landet i de senere Aar og navnlig i den Tid, han har ledet Undervisningsvæsenet som Minister. Jeg deler ikke denne Betragtning, hvad jeg oftere har haft Lejlighed til at udtale her i Tinget, og navnlig er jeg i Modstætning til det ærede Medlem, for saa vidt jeg har den Opfattelse, at det ikke er noget glædeligt Vidnesbyrd, naar disse Mennesker efter at være gaaede i Realskole i 6—7 Aar ikke vende tilbage til det legemlige Arbejde, men søge andre Stillinger. Det ærede Medlem mente, at det var saa naturligt, at det var noget, man langt fra kunde undre sig over, at de ikke vilde vende tilbage til det legemlige Arbejde efter at have modtaget Undervisning i en Realskole, men jeg tror, at hvad vi trænge til her i Landet, er netop en Undervisning, der dygtiggør Folk til de private Stillinger, der ikke drager Ungdommen bort fra det legemlige Arbejde, der ikke skaber en Drift og Trang hos dem til at søge statslønnede Stillinger, thi derved opdrager man et misfornøjet Proletariat, der vil blive en Ulykke for Landet (Hør! Hør!) Ja, jeg har tidligere gjort opmærksom herpaa, og jeg gentager det, thi det er noget, der i høj Grad har vist sig at være Tilfældet her i Landet, ikke blot i Byerne, men ogsaa paa Landet. Derfor er jeg ingen Beundrer af hele Realskolebevægelsen, men ønsker, at man maa gaa saa langsomt frem som mulig med Understøttelser til disse Skoler, og jeg vil ønske, at man saa snart som muligt, helst i næste Rigsdagsamling, kan enes om at træffe bindende Regler for,